

Liisa Pakosta
Justiits- ja digiminister

20. oktoober 2026

Kirjalik küsimus Eesti Mälu Instituudi ja Patarei kommunismikuritegude muuseumi rahastamisest 2027. aastal

Vabariigi Valitsus otsustas 28. aprillil 2018 rajada endisesse Patarei vanglasse kommunismikuritegude muuseumi ja uurimiskeskuse. Selle ülesande täitmine tehti Eesti Mälu Instituudile, kelle tegevust on seni rahastatud Justiits- ja Digiministeeriumi kaudu.

Eesti Mälu Instituudi tegevustoetus oli 2025. aastal 1 025 000 eurot ning 2026. aastal 993 000 eurot. Instituut on taotlenud 2027. aastaks tegevustoetust 1 920 000 eurot ning täiendavalt 500 000 eurot muuseumi ekspositsiooni väljaehitamiseks, kokku 2 420 000 eurot.

Tegevustoetuse suurendamise vajadus tuleneb eelkõige muuseumi avamiseks vajalike töötajate värbamisest. Instituudi senise teadustegevuse arvelt muuseumitöötajate palkamine tähendaks teadusasutuse senise tegevuse olulist vähendamist või lõpetamist. See oleks vastuolus valitsuse algse eesmärgiga rajada Patareisse nii muuseum kui ka uurimiskeskus.

2027. aasta riigieelarve eelnõu seletuskirjas on Justiits- ja Digiministeeriumi justiitsvaldkonna toetusteks kavandatud 2 433 000 eurot, millest mäluorganisatsioonide ja muude justiitsvaldkonna toetuste summa on 2 139 000 eurot.

2028. Erinevalt varasematest aastatest ei ole toetuste saajaid ja neile kavandatud summasid eraldi välja toodud. Seetõttu ei ole võimalik riigieelarve eelnõust välja lugeda, millises ulatuses on kavandatud Eesti Mälu Instituudi rahastamine.

Eeltoodust lähtudes palun vastata järgmistele küsimustele:

1. **Kui suur summa on 2027. aasta riigieelarve eelnõus kavandatud Eesti Mälu Instituudi rahastamiseks?** Palun eristada instituudi tegevustoetust ning Patarei kommunismikuritegude muuseumi ekspositsiooni väljaehitamiseks mõeldud investeeringuid.
2. **Kui palju jääb Eesti Mälu Instituudil 2027. aastaks taotletud 2 420 000 eurost puudu?** Palun esitada eraldi puudujääk tegevuskulude katmisel ja muuseumi ekspositsiooni väljaehitamisel.
3. Kas Justiits- ja Digiministeerium on hinnanud, kuidas kavandatud rahastamine võimaldab täita valitsuse 28. aprilli 2018. aasta otsust rajada Patareisse kommunismikuritegude muuseum ja uurimiskeskus? Kas kavandatud rahastusega on võimalik muuseum avada, säilitades ühtlasi Eesti Mälu Instituudi senise teadustegevuse?

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Valge
Riigikogu liige